

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Geachte mevrouw Ollongren,

Ik leg u hierbij een kwestie voor die belangrijk is voor twee thema's die in mijn werk centraal staan: de bestrijding van armoede en de toegang tot voorzieningen. Het gaat om de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets, die sinds een jaar of vijftien door lokale overheden wordt gebruikt. Hieronder licht ik toe wat het probleem is en waarom ik u daarover benader.

Geautomatiseerde kwijtscheldingstoets van belang voor financieel kwetsbare burgers

Het betalen van gemeentelijke en waterschapsbelastingen is voor financieel kwetsbare burgers een flinke kostenpost. Maar veel financieel kwetsbare burgers, die in aanmerking kunnen komen voor kwijtschelding van deze lokale belastingen, lopen die kwijtschelding nu mis. Omdat zij contact met de overheid vermijden of niet (ieder jaar) een kwijtscheldingsverzoek, onderbouwd met bewijsstukken, indienen.

De kwijtscheldingstoets vindt plaats via een geautomatiseerd proces waarbij verschillende gegevens van een burger met elkaar worden vergeleken. Dat gebeurt bij het Inlichtingenbureau. Met de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets kunnen lokale overheden, zoals gemeenten en waterschappen, ervoor zorgen dat die burgers toch kwijtschelding krijgen. En niet verder in de financiële problemen komen. Overigens snijdt het mes aan twee kanten. De lokale overheden kunnen met deze geautomatiseerde toets voorkomen dat zij dure invorderingsmaatregelen moeten nemen, die onnodig zijn omdat ze weinig of niets opleveren.

Rondetafelgesprek over de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets

In februari 2021 heb ik met verschillende stakeholders en deskundigen een rondetafelgesprek gehouden over de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets. Aanleiding daarvoor was de vraag van de Landelijke Vereniging voor Lokale Belastingen (LVLB) aan de Nationale ombudsman om aandacht te geven aan dit onderwerp.

De LVLB, waarin de meeste lokale overheden zijn verenigd, merkte dat er bij die overheden een dilemma is inzake het gebruik van de geautomatiseerde toets. Enerzijds willen de overheden toepassing ervan uitbreiden, om meer financieel kwetsbare burgers te helpen. Anderzijds zijn zij terughoudend met het gebruik ervan. Omdat zij twifelen of deze werkwijze in alle gevallen aan de voorwaarden van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) voldoet.

In eerdere onderzoeken heb ik mij op het standpunt gesteld dat overheidsinstanties er proactief voor moeten zorgen dat burgers niet of niet verder in de financiële problemen komen. Het gebruik van de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets sluit daar naadloos bij aan. Om de knelpunten en mogelijke oplossingen te identificeren, organiseerde ik een rondetafelgesprek.

Pagina 1

Datum

15 april 2021

Onderwerp

Geautomatiseerde kwijtscheldingstoets

Ons nummer

Uw bericht / kenmerk

Bijlage(n)

Contactpersoon

Nationale ombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

Behoefte aan een wettelijke grondslag

Uit het rondetafelgesprek is naar voren gekomen dat de twijfel en terughoudendheid van lokale overheden kan worden weggenomen, wanneer er een wettelijke basis komt die het gebruik van de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets in meer situaties mogelijk maakt.

Mijn verzoek aan u

Als minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft u een verantwoordelijkheid voor wetgeving inzake decentrale aangelegenheden, maar ook inzake privacy en persoonsgegevens. Daarom verzoek ik u zich in te spannen voor het oplossen van dit probleem, eventueel door het creëren van een wettelijke basis voor de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets.

Hetzelfde verzoek heb ik neergelegd bij de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), verantwoordelijk voor wetgeving inzake armoedebestrijding en de Participatiewet, de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), verantwoordelijk voor wetgeving inzake de waterschappen, en de staatssecretaris van Financiën, verantwoordelijk voor de Invorderingswet.

Ik beveel u aan om, samen met de ministeries van SZW, IenW en Financiën, in overleg te treden met de LVLB en eventuele andere stakeholders om de kwestie verder te bespreken en uit te werken.

Uw reactie

Uw reactie op mijn aanbeveling ontvang ik graag binnen zes weken. Uiteraard ben ik bereid om mijn verzoek in een persoonlijk gesprek toe te lichten.

De Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer ontvangt eveneens een afschrift van deze brief. Tot slot stuur ik ook de LVLB een afschrift van de brief.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen